

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000

F: +386 1 478 1607

E: gp.gs@gov.si

http://www.vlada.si/

Predsednik Državnega zbora

EVA: 2015-2611-0062
Številka: 00711-9/2015/14
Datum: 23. 9. 2015

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto:	25 -09- 2015
Šifra:	101-08/15-17/1
Povezava:	
EPA:	764-VII
EU:	
Sign. zn.:	
Kratika:	

Vlada Republike Slovenije je na 72. dopisni seji dne 23. 9. 2015 določila besedilo:

– Predloga zakona o interventnem ukrepu na področju trga dela – nujni postopek,

ki vam ga pošiljam v obravnavo in sprejem na podlagi 143. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13).

Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru, da predlog zakona obravnava po nujnem postopku, da se preprečijo težko popravljive posledice za delovanje države. S tem zakonom se predlaga možnost uveljavljanja začasne spodbude za zaposlovanje starejših brezposelnih oseb z namenom prispevati k doseganju njihove čim hitrejši in stabilni zaposlitvi kot tudi k zmanjševanju neskladja med ponudbo in povpraševanjem na trgu dela. Podatek, da je Republika Slovenija po stopnji zaposlenosti starejših v primerjavi z ostalimi državami članicami EU povsem na repu (slabši je položaj le še v Grčiji), je alarmanten in terja nujen in takojšen poseg na trg dela; predlagana olajšava bo zaradi večjega zaposlovanja starejših brezposelnih oseb pripomogla k izboljšanju njihovega materialnega in socialnega položaja, prav tako pa tudi k večjemu prilivu sredstev iz naslova prispevkov za socialno varnost v obe socialni blagajni in znižanju potrebnih sredstev za socialne transfere.

Sprejem zakona je vezan na izvršitev proračunov za leto 2016 in 2017.

Vlada Republike Slovenije je na podlagi 45. člena Poslovnika Vlade Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 43/01, 23/02 – popr., 54/03, 103/03, 114/04, 26/06, 21/07, 32/10, 73/10, 95/11, 64/12 in 10/14) in 235. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13) določila, da bodo kot njeni predstavniki pri delu Državnega zbora in njegovih delovnih teles sodelovali:

- dr. Anja Kopač Mrak, ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Peter Pogačar, državni sekretar, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- Damjana Košir, generalna direktorica Direktorata za trg dela in zaposlovanje, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Mag. Darko Krašovec
generalni sekretar

Priloga: 1

PREDLOG
EVA 2015-2611-0062
NUJNI POSTOPEK

ZAKON
O INTERVENTNEM UKREPU NA PODROČJU TRGA DELA

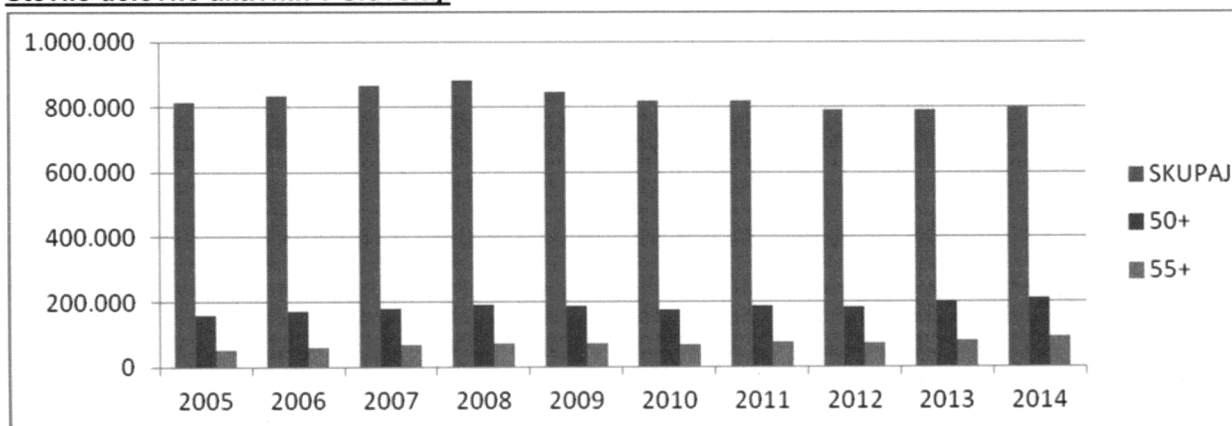
I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

V Republiki Sloveniji se zaradi staranja prebivalstva postopno povečuje tudi število brezposelnih oseb, starejših od 55 let. Njihov položaj na trgu dela je v primerjavi z drugimi starostnimi skupinami slabši, saj so starejši za delodajalce manj zanimivi, ne le zaradi svoje starosti, ampak tudi zaradi slabše izobrazbene strukture, manjše fleksibilnosti, večje prisotnosti zdravstvenih težav in invalidnosti. Starejši brezposelni ostajajo brezposelni dlje časa, trajanje njihove brezposelnosti pa se podaljšuje, zaradi česar so v veliki meri izpostavljeni dolgotrajni brezposelnosti. Prizadevanje države za zmanjšanje negativnih učinkov staranja prebivalstva s spodbujanjem čim kasnejšega umika starejših s trga dela, torej s spodbujanjem zaposlenosti starejših oziroma z večjim vključevanjem neaktivnih delovno sposobnih prebivalcev na trg dela, je torej ključnega pomena.

Urad RS za makroekonomske analize in razvoj (v nadaljnjem besedilu: UMAR) ocenjuje, da bo ob okrevanju gospodarstva vzrok rasti zaposlenosti v zmanjšanju števila neaktivnih oseb ter v višjih stopnjah aktivnosti in delovne aktivnosti posameznih starostnih skupin, še posebej mladih in starejših (UMAR, 2015). Zaostrovanje pogojev za upokožitev se že kaže v naraščanju skupnega števila delovno aktivnih starejših oseb, starih 50 let in več, saj je njihovo število od izteka leta 2005 do izteka leta 2014 naraslo za 31,2 %, in sicer v vseh starostnih skupinah, več kot podvojilo pa se je v starostni skupini od 60 do 64 let (vir: Statistični urad RS; v nadaljnjem besedilu: SURS).

Število delovno aktivnih v Sloveniji

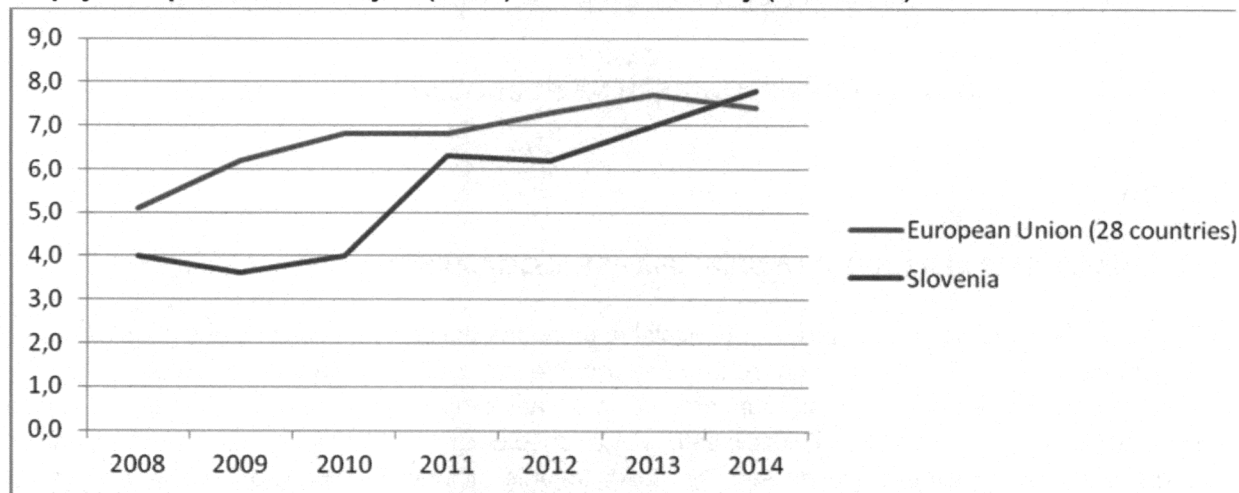

Vir: SURS

Republika Slovenija ima eno najnižjih stopenj delovne aktivnosti starejših (55–64 let) v EU, saj je ta v letu 2014 znašala 38,4 % oziroma v EU28 55,9 %. V krizi se je stopnja delovne aktivnosti starejših v Sloveniji povišala manj kot v povprečju EU (iz 34,2 % v letu 2008, EU28 47,9 % v letu 2008), na kar je med drugim vplivalo tudi sprejemanje pokojninske reforme, ki je v zadnjih letih pred njeno uveljavitvijo kar dvakrat sprožilo pospešeno upokojevanje. Tudi stopnja zaposlenosti starejših Slovenijo uvršča pod povprečje EU28, saj je v letu 2011 znašala 31,2 % in se je zvišala na 35,4 % v letu 2014 (EU28 v letu 2011 47,2 % in v letu 2014 51,8 %).

Stopnja brezposelnosti starejših prav tako narašča. Od leta 2008 se je ta v Sloveniji zvišala iz 4 % na 7,8 % v letu 2014, ko je postala primerljiva s povprečjem EU28 (7,4 % v letu 2014), vendar je trend rasti brezposelnosti starejših precej hitrejši kot v EU28.

Stopnja brezposelnosti starejših (55-64) v EU28 in Sloveniji (2008-2014)

Vir: EUROSTAT

Po podatkih Zavoda RS za zaposlovanje (v nadaljnjem besedilu: zavod) se je število starejših brezposelnih oseb od leta 2008 podvojilo in je v prvi polovici leta 2015 doseglo številko 21.890 (10.602 v letu 2008). Med vsemi brezposelnimi osebami starejši od 55 let predstavljajo skoraj 19 % delež (prvo polletje 2015), kar je za dve odstotni točki več kot leta 2008. Izrazito se je delež starejših povečal tudi med dolgotrajno brezposelnimi osebami. V letu 2008 je bilo med vsemi dolgotrajno brezposelnimi osebami 21,6 % starejših (55–64 let), leta 2014 pa že 25,4 %. Predvsem se povečuje delež starejših, ki so brezposelni kar 24 mesecev ali več (v prvem polletju leta 2015 skoraj polovica vseh starejših dolgotrajno brezposelnih oseb). Glede na izobrazbo imajo starejši brezposelni končano srednjo in srednjo poklicno šolo (35 % delež v prvem polletju leta 2015) ter osnovnošolsko izobrazbo ali manj (33 % delež v prvi polovici leta 2015). Delež starejših brezposelnih oseb z nizko izobrazbo med vsemi nizko izobraženimi brezposelnimi osebami raste in je v prvi polovici tekočega leta dosegel 22% (v letu 2008 18,3 %). Delež starejših brezposelnih oseb s terciarno izobrazbo je v prvi polovici leta 2015 znašal le dobrih 9%.

Po podatkih zavoda se je število novo prijavljenih starejših brezposelnih oseb drastično povečevalo od leta 2008 dalje in je vrh doseglo v letu 2012, ko se je na novo prijavilo 12.742 oseb (leta 2008 4.830). Trend višanja stopnje brezposelnosti je zaradi vpliva gospodarske krize na trg dela sicer prisoten med vsemi starostnimi skupinami, med starejšimi pa je povečanje števila prijav v evidenco brezposelnih oseb posledica uveljavljanja pokojninske reforme. Glede na razlog prijave se jih je leta 2008 30,5 % prijavilo zaradi izteka pogodbe o zaposlitvi za določen čas, v letu 2014 je bilo iz navedenega razloga na novo prijavljenih že skoraj polovica vseh starejših.

Posledica uveljavljanja pokojninske reforme je prav tako očitna z vidika razloga za odjavo iz evidence brezposelnih oseb, saj se zaradi prehoda v neaktivnost (tudi v pokoj) zmanjšuje število iz evidence brezposelnih oseb odjavljenih starejših brezposelnih oseb; v letu 2008 je 62,3 % vseh odjavljenih

starejših brezposelnih oseb prešlo v neaktivnost, v letu 2012 kar 65 %, v letu 2014 pa le še 51,8 % in v prvi polovici leta 2015 42 %. Delež odjavljenih starejših brezposelnih oseb iz evidence brezposelnih oseb zaradi razloga zaposlitve se viša, saj se je v obdobju 2008-2012 zaradi zaposlitve iz evidence brezposelnih oseb odjavilo približno 21 % starejših brezposelnih oseb, v letu 2014 že dobrih 35 % (4.613), v prvi polovici leta 2015 pa že kar 45 % (3.236); prednjačijo zaposlitve moških (v prvem poletju 2015 kar 76 %). Glede na dolžino trajanja brezposelnosti je najvišje število zaposlitev starejših brezposelnih, ki so bili brezposelni do 2 meseca (kar dobrih 29 %) in tistih, ki so bili brezposelni od 12 do 23 mesecev (22 % v letu 2014). Z dolžino trajanja brezposelnosti med starejšimi drastično pada tudi možnost njihove zaposlitve, saj se je v letu 2014 zaposlilo le dobrih 10% vseh starejših, ki so bili brezposelni 3 leta in več. Glede na raven dosežene izobrazbe se je več kot polovica starejših brezposelnih oseb (58 % v letu 2014) zaposlila z dokončano srednjo in srednjo poklicno šolo, 23% pa z dokončano osnovno šolo ali manj, kar je trend že od leta 2008 dalje.

Podatki SURS kažejo, da je delež zaposlitev starejših brezposelnih oseb glede na vse starostne skupine v obdobju od 2013 dalje približno pet odstoten (v prvi polovici leta 2013 4,8 %, v prvi polovici leta 2015 pa 5,7 %).

Glede na sedanji trend zaposlovanja, trenutno gospodarsko rast in njeno kratkoročno napoved se ocenjuje, da se bo položaj na trgu dela tudi v prihodnje izboljševal. Ne glede na navedeno pa je potrebno zagotoviti, da država spodbudi zaposlovanje starejših brezposelnih oseb; število dolgotrajno brezposelnih starejših se namreč zaskrbljujoče viša, prav tako Slovenija ostaja daleč pod povprečjem EU28 po delovni aktivnosti in stopnji zaposlenosti starejših.

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B in 95/14 – ZUJF-C; v nadaljenjem besedilu ZPIZ-2) v 156. členu sicer spodbuja zaposlovanje starejših oseb z oprostitvijo delnega plačila prispevkov delodajalca za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v primeru, če delodajalec zaposluje delavca, ki je dopolnil 60 let starosti. Kljub navedenemu ukrepu pa se je glede na opisano stanje na trgu dela potrebno osredotočiti na najbolj ranljivo skupino na trgu dela, t.j. na starejše brezposelne osebe, pri čemer je izjemnega pomena njihova čimprejšnja aktivacija in reintegracija na trg dela, s čimer se bo višanje števila starejših dolgotrajno brezposelnih oseb preprečilo. Ocenjuje se, da se lahko v prihodnjih letih (tudi) s pomočjo spodbude države v obliki predlagane oprostitve plačila prispevkov delodajalca za socialno varnost v obdobju 2 let za zaposlitev starejše brezposelne osebe v povprečju dodatno zaposli približno 5.000 starejših brezposelnih oseb, ukrep pa bo prispeval tudi k zmanjševanju zadržanosti delodajalcev do zaposlovanja starejših.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilj predloga tega zakona je v zagotovitvi možnosti uveljavljanja začasne spodbude za zaposlovanje starejših brezposelnih oseb v obliki oprostitve plačila prispevkov delodajalca za socialno varnost za največ dve leti.

2.2 Načela

Predlog tega zakona je pripravljen ob upoštevanju načela zagotavljanja večje konkurenčnosti starejših brezposelnih oseb na trgu dela in načela znižanja stroškov delodajalcev pri zaposlovanju starejših.

2.3 Poglavitne rešitve

Zaradi povečanja zaposlitvenih možnosti starejših brezposelnih oseb se uveljavlja možnost uveljavljanja spodbude delodajalcem za zaposlovanje brezposelnih oseb, starejših od 55 let, ki so pred zaposlitvijo vsaj šest mesecev prijavljene v evidenci brezposelnih oseb. V primeru zaposlitve

takšne brezposelne osebe, ki bo sklenjena v času od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2017, bo delodajalec ne glede na sistemske predpise, ki določajo obveznost plačila prispevkov za posamezna socialna zavarovanja, za največ 2 leti v celoti oproščen plačila prispevkov delodajalca za socialno varnost (t.j. prispevkov delodajalca za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za starševsko varstvo in zavarovanje za primer brezposelnosti). Delodajalec bo lahko spodbudo v trajanju največ 24 mesecev uveljavljal tudi v primeru več zaporedoma in za določen čas sklenjenih pogodb o zaposlitvi, če bo oseba pri tem delodajalcu celoten čas zaposlena brez vmesnih prekinitev.

Spodbuda iz tega člena ni združljiva s spodbudo za zaposlovanje iz drugega odstavka 5. člena Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2015, spodbudo za zaposlovanje na problemstih območjih z visoko brezposelnostjo iz 27. člena Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, spodbudo za zaposlovanje za nedoločen čas iz prvega odstavka 39. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju trga dela - ZUTD-A ter spodbudo za zaposlovanje iz 74. člena Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov, zaradi česar delodajalci ne bodo mogli biti upravičeni do omenjenih spodbud hkrati.

S prehodno določbo 3. člena predloga tega zakona pa se določa začasno prenehanje uporabe 156. člena ZPIZ-2, ki ureja delno oprostitve plačila prispevkov delodajalca za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za starejše delavce, in sicer za obdobje veljavnosti predloga tega zakona (t.j. od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2017).

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona ima posledice za državni proračun in na druga javnofinančna sredstva.

Za čimprejšnjo reintegracijo brezposelnih oseb, starejših od 55 let, na trg dela, se predlaga začasna zakonska spodbuda v obliki oprostitve plačila prispevkov delodajalca za največ dve leti.

V letu 2014 se je zaposlilo 4.613 brezposelnih oseb, starejših od 55 let. Z uvedbo ukrepa interventnega zakona ocenjujemo, da se bo število zaposlitev brezposelnih oseb, starejših od 55 let, za katere bodo delodajalci upravičeni do oprostitve plačila prispevkov, povečalo na več kot 7.000 letno.

Finančne posledice ob uvedbi te začasne spodbude bi bile na letni ravni naslednje:

Ob uveljavitvi predlagane spodbude bi se na podlagi opisanih predpostavk prihodki proračuna iz naslova dohodnine v letu 2016 na letni ravni povečali za 3,2 mio EUR, vplačani prispevki za socialno varnost pa za 2,8 mio EUR, v letu 2017 pa bi se prihodki proračuna iz naslova dohodnine povečali za 6,4 mio EUR, vplačani prispevki za socialno varnost pa za 5,6 mio EUR. Ocenjen dodatni prihodek v proračun in socialne blagajne znaša 6 mio EUR v 2016 in 12,2 mio EUR v 2017.

Ocena finančnih posledic v letih 2016 – 2019 je podrobno razvidna iz Tabele 1.

Tabela 1: Ocena finančnih posledic

VRSTA PRISPEVKA	OCENA 2016 (predvideno povprečno letno št. vključitev = 5.000)		OCENA 2017 (predvideno št. vključitev = 5.000 iz 2016 + 5.000 novih vključitev)		OCENA 2018 (predvideno št. vključitev = 5.000 iz 2016 + 5.000 iz 2017)		OCENA 2019 (predvideno povprečno letno št. vključitev = 5.000 vključitev iz 2017)	
	OLAJŠAVA DELODAJ.	PLAČANI PRISPEVKI DELAVCA	OLAJŠAVA DELODAJ.	PLAČANI PRISPEVKI DELAVCA	OLAJŠAVA DELODAJ.	PLAČANI PRISPEVKI DELAVCA	OLAJŠAVA DELODAJ.	PLAČANI PRISPEVKI DELAVCA
za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	4.198.776	7.353.789	8.397.553	14.707.578	8.397.553	14.707.578	4.198.776	7.353.789
za zdravstveno zavarovanje	3.112.313	3.017.426	6.224.627	6.034.851	6.224.627	6.034.851	3.112.313	3.017.426
za starševsko varstvo	47.444	47.444	94.888	94.888	94.888	94.888	47.444	47.444
za zaposlovanje	28.466	66.421	56.933	132.843	56.933	132.843	28.466	66.421
za poškodbe pri delu in poklicne bolezni	251.452	-	502.904	-	502.904	-	251.452	-
SKUPAJ	7.638.452	10.485.080	15.276.904	20.970.160	15.276.904	20.970.160	7.638.452	10.485.080
PLAČANA AKONTACIJA DOHODNINE	3.271.200		6.542.400		6.542.400		3.271.200	
DODATNI PRIHODKI V PRORAČUN IN SOCIALNE BLAGAJNE	6.117.828		12.235.656		12.235.656		6.117.828	

Izračun ocene finančnih posledic temelji na bruto plači v znesku 790 EUR/mesečno in predpostavki, da se bo s pomočjo olajšave v letu 2016 in 2017 zaposlilo 5.000 starejših povprečno letno (zaradi postopnega zaposlovanja tekom koledarskega leta, smo pri izračunu upoštevali predpostavko, da bodo delodajalci koristili olajšavo po tem zakonu v povprečju za 5.000 zaposlitev letno (povprečje števila zaposlitev v 12 mesecih). Predvideva se, da bodo delodajalci zanje izkoristili najdaljše možno obdobje koriščenja olajšave tj. 24 mesecev.

Nadalje se ocenjuje, da bi večje zaposlovanje starejših hkrati povzročilo tudi dodaten prihranek pri izplačilih denarnega nadomestila za primer brezposelnosti in denarne socialne pomoči, in sicer zaradi:

- zmanjšanja izplačil denarnega nadomestila starejšim brezposelnim osebam v ocenjeni višini 8,4 mio EUR (povprečno 2.000 prejemnikov x povprečna višina denarnega nadomestila 700 EUR/ II. bruto x povprečno 6 mesecev pravice);
- zmanjšanja izplačil denarne socialne pomoči v ocenjeni višini 3,2 mio EUR (povprečno 2.000 prejemnikov x povprečna višina denarne socialne pomoči 268,00 EUR x povprečno 6 mesecev).

Zaradi predlagane spodbude bo priliv v socialne blagajne sicer nižji, vendar se bodo ob uvedbi spodbude na letni ravni prihodki proračuna povečali tako iz naslova dohodnine kot iz naslova vplačanih prispevkov za socialno varnost delavca, hkrati pa se bodo zmanjšali proračunski odhodki iz naslova izplačil denarnih nadomestil za primer brezposelnosti ter denarnih socialnih pomoči.

Glede na to, da so v letu 2014 bile na podlagi 156. člena ZPIZ-2 uveljavljene oprostitve za starejše delavce v višini 16,7 mio EUR, bo začasno prenehanje uporabe tega ukrepa povzročilo zmanjšanje

finančne obveznosti državnega proračuna do Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, saj mora na podlagi 161. člena ZPIZ-2 Republika Slovenija zagotavljati sredstva iz državnega proračuna za pokrivanje obveznosti obveznega zavarovanja, ki nastanejo zaradi izpada prispevkov, in sicer tudi za del prispevkov delodajalca iz 156. ZPIZ-2.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za izvajanje zakona v sprejetem državnem proračunu ni potrebno zagotoviti dodatnih sredstev.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Kar nekaj držav EU s pomočjo finančnih spodbud delodajalcem za že zaposlene starejše delavce ali pa starejše brezposelne skuša ohraniti ali pa zvišati stopnjo zaposlenosti starejših oseb (npr. Avstrija, Nemčija, Nizozemska).

Avstrija

je v letih od 1996 do 2009 izvajala tako imenovani "bonus-malus sistem", s katerim so se delodajalcem znižali stroški dela ob zaposlitvi osebe, starejše kot 50 let, povečali pa so se, če so osebo, starejšo od 50 let, zaposleno več kot 10 let, odpustili. Avstrija bo glede na program avstrijske vlade za obdobje 2013-2018 navedeni ukrep ponovno izvajala v letih 2016/17. So pa starejši brezposelni tudi ena izmed ciljnih skupin programa "come back", ki se izvaja od leta 1998. Če delodajalec zaposli brezposelno osebo (starejša brezposelna oseba - moški 50+ in ženske 45+), je upravičen do subvencije plač in prispevkov za obdobje dveh let. Program ni namenjen delodajalcem iz javnega sektorja in političnim strankam. Od leta 2013 dalje pa je v veljavi "come back plus" program, ki je namenjen zaposlovanju starejših brezposelnih oseb z zdravstvenimi težavami, v okviru katerega država prav tako sofinancira plačo, in sicer za obdobje enega leta. Višina subvencije pa je odvisna od tega, ali gre za profitno ali neprofitno organizacijo.

Nemčija

za spodbujanje zaposlovanja starejših prav tako uvaja subvencije za delodajalce. Država v primeru zaposlitve osebe, starejše od 50 let, delodajalcem subvencionira del plače za obdobje od 12 do 36 mesecev, pod pogojem, da delavec ohrani zaposlitev vsaj 12 mesecev po izteku programa.

Nizozemska

je leta 2009 sprejela nov zakon na področju zdravstvenega zavarovanja, s katerim je uvedla dodatne spodbude delodajalcem v primeru zaposlovanja starejših oseb. Država tako v primeru zaposlenih, ki so v bolniškem staležu, krije bolniško (do dveh let), kar je sicer strošek delodajalca. Zakonska sprememba je prehodna in velja do leta 2019, ko vlada ocenjuje, da bo stanje na trgu dela glede zaposlovanja starejših boljše.

Predlog zakona ni predmet usklajevanj s pravnim redom EU.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

- razlogi za uvedbo novega postopka ali administrativnih bremen in javni interes, ki naj bi se s tem dosegel
ni novih postopkov in administrativnih bremen
- ukinitve postopka ali odprava administrativnih bremen
ne
- spoštovanje načela »vse na enem mestu« ter organ in kraj opravljanja dejavnosti oziroma izpolnjevanja obveznosti
oprostitev plačevanja prispevkov se bo izvajala preko FURS
- podatki oziroma dokumenti, ki so potrebni za izvedbo postopka in jih bo organ pridobil po uradni dolžnosti, ter način njihovega pridobivanja
ne
- ustanovitev novih organov, reorganizacija ali ukinitve obstoječih organov
ne
- ali bodo zaradi izvajanja postopkov in dejavnosti potrebne nove zaposlitve, ali so izvajalci primerno usposobljeni, ali bodo potrebna dodatno usposabljanje ter finančna in materialna sredstva
ne
- ali se bodo zaradi ukinitve postopkov in dejavnosti zmanjšala število zaposlenih ter finančna in materialna sredstva
ne

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

/

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

/

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

/

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

- posledice na zaposlenost in trg dela ter na socialno vključenost in zaščito določenih skupin
Omenjena spodbuda bo prispevala k porastu zaposlenosti starejših brezposelnih oseb, saj se bo na način, kot ga določa predlog tega zakona, znižal delodajalčev strošek plače, in sicer za znesek prispevkov za socialno varnost na bruto plačo (tkim. drugi bruto), ki jih plačuje delodajalec v višini 16,10 %.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

/

6.6 Presoja posledic za druga področja

/

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

- a) Predstavitev sprejetega zakona
 - širši javnosti (mediji, spletne predstavitve);
 - /
- b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa
 - zagotovitev spremljanja izvajanja predpisa
FURS, Zavod RS za zaposlovanje, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
 - metode za spremljanje doseganja ciljev,
spremljanje izvajanja na podlagi podatkov iz REK obrazcev
 - merila za ugotavljanje doseganja ciljev, št. zaposlitev, starostna struktura, delež žensk
 - /

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

/

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

Javnost v pripravo predpisa ni bila vključena.

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles:

- dr. Anja KOPAČ MRAK, ministrica,
- Peter POGAČAR, državni sekretar,
- Damjana KOŠIR, generalna direktorica Direktorata za trg dela in zaposlovanje.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen (vsebina zakona)

S tem zakonom se zaradi spodbujanja zaposlovanja določa začasna spodbuda za zaposlovanje starejših brezposelnih oseb.

2. člen (spodbuda za zaposlovanje starejših brezposelnih oseb)

(1) Ne glede na določbe Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B in 95/14 – ZUJF-C), Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C in 47/15 – ZZSDT), Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS, št. 26/14) in Zakona o urejanju trga dela (Uradni list RS, št. 80/10, 40/12 – ZUJF, 21/13, 63/13, 100/13, 32/14 – ZPDZC-1 in 47/15 – ZZSDT) je delodajalec, ki v obdobju iz 4. člena tega zakona sklene pogodbo o zaposlitvi z brezposelno osebo, starejšo od 55 let, ki je najmanj šest mesecev pred sklenitvijo pogodbe o zaposlitvi prijavljena v evidenci brezposelnih oseb, za prvih 24 mesecev zaposlitve oproščen plačila prispevkov delodajalca za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za poškodbo pri delu in poklicno bolezen, zavarovanje za primer brezposelnosti in zavarovanje za starševsko varstvo.

(2) Do oprostitve iz prejšnjega odstavka je upravičen delodajalec, ki:

- zadnje tri mesece pred sklenitvijo pogodbe o zaposlitvi z brezposelno osebo iz prejšnjega odstavka ni začel postopka odpovedi pogodbe o zaposlitvi ali odpovedal pogodbe o zaposlitvi delavcem iz poslovnih razlogov,
- pred sklenitvijo pogodbe o zaposlitvi z brezposelno osebo iz prejšnjega odstavka ni imel blokirane transakcijskega računa 30 ali več zaporednih dni in
- je v zadnjih šestih mesecih pred sklenitvijo pogodbe o zaposlitvi z brezposelno osebo iz prejšnjega odstavka redno izplačeval plače in plačeval obvezne prispevke za socialno varnost zaposlenim.

(3) Spodbuda iz tega člena ni združljiva s spodbudo za zaposlovanje:

- iz drugega odstavka 5. člena Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2015 (Uradni list RS, št. 87/09),
- na problemstih območjih z visoko brezposelnostjo iz 27. člena Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 20/11 in 57/12),
- iz prvega odstavka 39. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju trga dela (Uradni list RS, št. 21/13) ter
- iz 74. člena Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 87/11, 96/12 – ZPIZ-2 in 98/14).

(4) Ne glede na določbe Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, Zakona o urejanju trga dela in Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih je oseba iz prvega odstavka tega člena navkljub neplačilu prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za poškodbo pri delu in poklicno bolezen, zavarovanje za primer brezposelnosti in zavarovanje za starševsko varstvo, upravičena do enakega obsega pravic iz navedenih socialnih zavarovanj, kot če bi bili prispevki delodajalca plačani.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

3. člen

Določba 156. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B in 95/14 – ZUJF-C) se v obdobju iz 4. člena tega zakona ne uporablja.

4. člen

Ta zakon začne veljati 1. januarja 2016 in velja do 31. decembra 2017.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu

Člen določa vsebino zakona, s katerim se zaradi spodbujanja zaposlovanja starejših brezposelnih oseb določa začasna spodbuda delodajalcem za njihovo zaposlovanje.

K 2. členu

Zaradi povečanja zaposlitvenih možnosti ciljno skupino brezposelnih oseb, ki jim je ta zakonski ukrep namenjen, predstavljajo brezposelne osebe, starejše od 55 let, ki so neposredno pred zaposlitvijo neprekinjeno vsaj šest mesecev prijavljene v evidenci brezposelnih oseb. V primeru zaposlitve takšne brezposelne osebe v času veljavnosti tega ukrepa bo delodajalec ob izpolnjevanju pogojev, določenih v drugem odstavku tega člena, ne glede na sistemske predpise, ki določajo obveznost plačila prispevkov za posamezna socialna zavarovanja, za prvih 24 mesecev v celoti oproščen plačila prispevkov delodajalca (t.j. prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za poškodbo pri delu in poklicno bolezen, zavarovanje za starševsko varstvo in zavarovanje za primer brezposelnosti). Predlog tega zakona v primerjavi z že sprejetim ukrepom oprostitve plačila prispevkov delodajalca v primeru zaposlitve brezposelne osebe, mlajše od 30 let (ZIUPTDSV), ne zahteva zaposlitve za nedoločen čas, ampak bo lahko delodajalec omenjeno spodbudo uveljavil za vsakršno zaposlitev starejše brezposelne osebe, ne glede na čas njenega trajanja. Delodajalec bo lahko spodbudo v trajanju največ 24 mesecev uveljavljal tudi v primeru več zaporedoma in za določen čas sklenjenih pogodb o zaposlitvi, če bo oseba pri tem delodajalcu celoten čas zaposlena brez vmesnih prekinitev.

Spodbuda iz tega člena ni združljiva z istovrstnimi spodbudami za zaposlovanje, saj delodajalci ne morejo biti dvakrat upravičeni do oprostitve plačila istega prispevka (oziroma do povračila že plačanega prispevka, če ga delodajalec dejansko ne plača).

Kljub temu, da bo posledica omenjene spodbude v tem, da prispevki za socialno varnost za obdobje največ 24 mesecev zaposlitve ne bodo plačani, pa zakon osebam iz navedene ciljne skupine brezposelnih oseb zagotavlja enak obseg pravic iz socialnih zavarovanj, kot če bi bili prispevki plačani.

K 3. členu

S prehodno določbo 3. člena predloga tega zakona se določa začasno prenehanje uporabe 156. člena ZPIZ-2, ki ureja delno oprostitve plačila prispevkov delodajalca za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za starejše delavce, in sicer za obdobje veljavnosti predloga tega zakona (t.j. od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2017).

V skladu s sprejetim ZPIZ-2 v letu 2012 se je zasledovala ureditev posebnih olajšav za starejše delavce v obliki delne oprostitve plačila prispevkov delodajalcev za pokojninsko in invalidsko zavarovanje z namenom zmanjšanja obdavčitve delodajalcev in znižanja stroškov dela na posameznega delavca, kar naj bi prispevalo k večjemu deležu delovno aktivnih starejših. Spodbuda iz 156. člena ZPIZ-2 se nanaša na starejše delavce, ki so opredeljeni glede na določeno starost, in sicer na tiste zavarovance (od prvega do četrtega odstavka 14. člena ZPIZ-2), ki izpolnjujejo starostni pogoji za pridobitev predčasne pokojnine iz drugega odstavka 29. člena ZPIZ-2 (delodajalec je za zaposlitev teh delavcev oproščen polovice svojega prispevka), in zavarovance, ki so dopolnili 60 let (delodajalec je v primeru njihove zaposlitve oproščen 30 % svojega prispevka).

Glede na to, da lahko delodajalci omenjeno spodbudo uveljavljajo za vse starejše delavce, ki izpolnijo navedene pogoje, ne glede na verjetnost nastanka brezposelnosti ali zgodnje upokojitve, se s predlaganim začasnim prenehanjem uporabe navedene določbe ZPIZ-2 zasleduje določitev bolj ciljno usmerjenega ukrepa, katerega rezultat bo večja aktivacija starejših delavcev. V obdobju po uveljavitvi spodbude iz 156. člena ZPIZ-2 se je namreč še naprej povečeval delež brezposelnih starejših, najbolj problematično pa je pri tem povečevanje deleža starejših med dolgotrajno brezposelnimi osebami, zaradi česar se ocenjuje, da ta ukrep z vidika racionalne porabe javnih sredstev ni optimalen. Glede na navedeno se bo ukrep iz 156. člena ZPIZ-2 v delu, ki se nanaša na starejše delavce, začasno nadomestil z ukrepom v predlogu tega zakona, ki v primeru zaposlitve delavca, starejšega od 55 let,

predvideva oprostitev plačila prispevkov delodajalca za socialno varnost v celoti (ne le delne oprostitve plačila prispevka delodajalca za pokojninsko in invalidsko zavarovanje), in sicer za obdobje do največ 24 mesecev.

K 4. členu

Člen določa čas uveljavitve ter obdobje veljavnosti predloga zakona, na podlagi katerega bo mogoče spodbudo, seveda ob predpostavki izpolnjenih zakonskih pogojev, uveljaviti za vse zaposlitve starejših brezposelnih oseb, ki bodo sklenjene v letih 2016 in 2017.